

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS
KAUNO APYGARDOS SKYRIUS

SPRENDIMAS

2023 m. birželio 30 d. Nr. 21RE1- 117 (AG1-78/12-2023)
Kaunas

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Kauno apygardos skyrius (toliau – Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Edvardo Juciaus (posėdžio pirmininkas), Dariaus Saveikio (pranešėjas) ir Karines Zavgorodnajos, Sekretoriaujant S. K., dalyvaujant pareiškėjai A. G., dalyvaujant atsakovės Kauno miesto savivaldybės administracijos atstovei V P., dalyvaujant trečiajam suinteresuotam asmeniui J. G.,

viešajame Komisijos posėdyje žodinio proceso tvarka, surengtame nuotoliniu būdu naudojant Microsoft Teams programinę įrangą, išnagrinėjo administracinę bylą pagal pareiškėjos A. G. skundą atsakovei Kauno miesto savivaldybės administracijai dėl Kauno miesto savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus 2023 m. kovo 31 d. sprendimų Nr. 70793 ir Nr. 70794 „Dėl teisės į būsto šildymo, karšto ir geriamojo vandens išlaidų kompensacijas“ panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus. Tretieji suinteresuoti asmenys R. G. ir G. S.

Komisija

n u s t a t ė:

*Pareiškėja A. G. (toliau – pareiškėja) 2023 m. balandžio 26 d. skundu prašo **panaikinti** Kauno miesto savivaldybės administracijos (toliau – KMSA) Socialinės paramos skyriaus (toliau – Skyrius) 2023 m. kovo 31 d. sprendimus Nr.70793 ir Nr. 70794 **bei įpareigoti** Skyrių apskaičiuoti ir išmokėti kompensaciją, kuri pareiškėjai priklauso, nepažeidžiant pareiškėjos šeimos ir nepilnamečio vaiko interesų.*

Pareiškėja A. G. 2023-04-26 skunde nurodė, kad KMSA Skyrius dvejais 2023-03-31 sprendimais Nr.70793 ir 70794 „Dėl teisės į būsto šildymo, karšto ir geriamojo vandens išlaidų kompensacijas“ (toliau – Skundžiami sprendimai) atsisakė tenkinti teisės į būsto šildymo, karšto ir geriamojo vandens išlaidų kompensacijas už laikotarpį nuo 2022 m. spalio 1 d. iki 2023 m. balandžio 30 d. (viso šildymo sezono metu) pagal deklaruojamos gyvenamosios vietos adresą (*duomenys neskelbtini*), Kaunas, šiems faktiškai gyvenantiems asmenims: A. G. (namo savininkė), B. S. (dukra), G. S. (sugyventinis), R. G. (mama) ir J. G. (tėvas) (b.l. 3-4).

Nurodė, kad 2023-03-31 Sprendime Nr.70793 nurodyta, kad prašymas už laikotarpį nuo 2022 m. spalio 1 d. iki 2023 m. balandžio 30 d. (viso šildymo sezono metu) skirti būsto šildymo karšto vandens ir geriamojo vandens išlaidų kompensacijas netenkintas vadovaujantis Lietuvos Respublikos pinigines socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo (toliau – Paramos įstatymas) 8 str. 6 d. (kai būstą gyvena dvi ir daugiau bendrai gyvenančių asmenų grupių ir (ar) vienas gyvenančių asmenų, ir vienas iš grupių ir (ar) vienas gyvenantis asmuo neturi teisės į kompensaciją (b.l. 3).

Pažymėjo, kad 2023-03-31 Sprendime Nr.70794 nurodyta, kad prašymas už laikotarpį nuo 2022 m. spalio 1 d. iki 2023 m. balandžio 30 d. (viso šildymo sezono metu) skirti būsto šildymo, karšto vandens ir geriamojo vandens išlaidų kompensacijas netenkintas vadovaujantis Paramos

įstatymo 23 str. 2 d. 5 p. (neišnaudotos visos teisėtos kitų pajamų gavimo galimybės). Pastabos: J. G. negauna senatvės pensijos (b.l. 4).

Pareiškėja A. G. paaiškino, kad abu jos tėvai – R. G. (mama) ir J. G. (tėvas) - yra pensinio amžiaus ir jiems abiem yra paskirta pensija. Taip pat nurodė, kad pati pareiškėja ir jos sugyventinis G. S. yra dirbantys asmenys. Visi Skyriaus darbuotojos reikalauti reikiami dokumentai, pažymos yra pristatytos.

Pareiškėjos nuomone, 2023-03-31 Sprendime Nr. 70794 nurodyta informacija, kad pareiškėjos tėvas J. G. negauna senatvės pensijos ir neva Skyrius negali apskaičiuoti asmens gaunamų pajamų, yra klaidinga, ir tai įrodo 2021-03-05 VSDFV sprendimas apie paskirtą pensiją ir jos dydį, kuris yra pristatytas skyriaus darbuotojai. Nurodė, kad Skyrius netinkamai taikė teisės normą - Paramos įstatymo 23 str. 2 d. 5 p. (neišnaudotos visos teisėtos kitų pajamų gavimo galimybės), kadangi dėl senatvės pensijos mokėjimo yra kreiptasi sulaukus pensinio amžiaus (b. l. 1, 2).

Atsakovė Kauno miesto savivaldybės administracija nesutinka su pareiškėjos A. G. 2023 m. balandžio 26 d. skundu ir prašo skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Atsakovė Kauno miesto savivaldybės administracija 2023 m. gegužės 5 d. atsiliepime Komisijai paaiškino, kad pareiškėja A. G. kreipėsi į atsakovę su prašymu dėl būsto šildymo, karšto ir geriamojo vandens išlaidų kompensacijos už laikotarpį nuo 2022 m. spalio 1 d. iki 2023 m. balandžio 30 d. (viso šildymo sezono metu). KMSA Skyrius 2023-03-31 sprendimu Nr. 70793 ir 2023-03-31 sprendimu Nr. 70794 pareiškėjos A. G. prašymą atmetė Paramos įstatymo 8 str. 6 d. (kai būste gyvena dvi ir daugiau bendrai gyvenančių asmenų grupių ir (ar) vienu gyvenančių asmenų, ir viena iš šių grupių ir (ar) vienas gyvenantis asmuo neturi teisės į kompensaciją) ir 23 str. 2 d. 5 p. (neišnaudotos visos teisinės kitų pajamų gavimo galimybės – J. G. negauna senatvės pensijos) pagrindu.

Atsakovė atsiliepime pacitavo Paramos įstatymo 8 str. 6 d., 23 str. 2 d. 5 p. ir 25 str. 1 p. nuostatas bei paaiškino, kad ginčo atveju pareiškėjos ir jos tėvų šeimos yra deklaravę gyvenamąją vietą kartu. Tai patvirtina pareiškėjos 2023-01-18 prašymas-paraiška piniginei socialinei paramai gauti (b.l. 23-26), pareiškėjos mamos R. G. 2023-01-18 prašymas-paraiška piniginei socialinei paramai gauti (b.l. 32-36), kuriuose jos nurodė, kad bute, už kurį prašoma skirti kompensaciją, gyvena kelios šeimos, taip pat 2023-02-17 pažyma apie gyvenamąją vietą ir 2023-02-17 Gyventojų registro duomenų bazės išrašai. Vadinasi, pagal Paramos įstatymo nuostatas, jei arba pareiškėjos šeima, arba jos tėvų šeima neturi teisės į kompensaciją, kompensacija negali būti skiriama nei vienai šeimai. Vertinant pareiškėjos pateiktus dokumentus buvo nustatyta, kad pareiškėjos tėvų šeima neturi teisės į kompensaciją dėl to, kad pareiškėjos tėtis J. G. negauna senatvės pensijos, t. y. jis nesilaikė Paramos įstatymo 25 str. 1 p. nurodytos pareigos išnaudoti visas teisėtas kitų pajamų gavimo galimybes. Dėl to jo šeima, o kartu ir pareiškėjos šeima, kartu deklaravusi gyvenamąją vietą, neturi teisės į kompensaciją.

Atsakovė, atsikirdama į pareiškėjos skundo teiginį, kad atsakovė netinkamai vertino dokumentus, nes J. G. pensija paskirta ir yra paskaičiuotas jos dydis, paaiškino, kad Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Vilniaus skyriaus 2021-03-05 sprendimu Nr. VUI-SPIE-2046 dėl socialinio draudimo senatvės pensijos skyrimo J. G. nuo 2021-02-01 paskirta 128,67 Eur senatvės pensija ir atsakovė neginčija šio fakto (b.l. 45-48). Atsakovė atkreipė dėmesį, kad duomenys apie pensijos dydį yra 2021 metų vasario mėnesio, t. y. daugiau nei 2 metų senumo. Naujesnių duomenų apie pensijos dydį nėra. Tokia informacija, sprendžiant kompensacijos skyrimo klausimą, yra svarbi, nes reikalinga įvertinti visų asmenų materialinę padėtį. Viešai žinoma, kad per kelerius paskutinius metus senatvės pensijos buvo gana ženkliai didinamos, todėl daroma prielaida, kad ir J. G. paskirta senatvės pensija šiuo metu yra didesnė nei 128,67 Eur. Nurodė, kad atsakovė negali vadovautis senais 2021 metų duomenimis apie J. G. pensijos dydį, spręsdama klausimą dėl kompensacijos skyrimo už vėlesnį laikotarpį nuo 2022 m. spalio 1 d. iki 2023 m. balandžio 30 d. (viso šildymo sezono metu).

Atsakovė taip pat nurodė, kad Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Kauno skyriaus 2023-03-21 pažymoje Nr. (11.4E)KA-PZIE-6181 apie asmeniui išmokėtas išmokas nurodyta, kad J. G. laikotarpiu nuo 2022-07-01 iki 2023-02-28 iš Valstybinio socialinio draudimo

fondo valdybos teritorinių skyrių išmokos negavo (b.l. 49-50). Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Kauno skyriaus 2023-03-21 pažymoje Nr. (11.4E)KA-PZIE-6179 apie asmens socialinį draudimą nurodyta, kad už laikotarpį nuo 2022-07-01 iki 2022-09-30 informacijos apie J. G. valstybinio socialinio draudimo laikotarpius, dalyvavimą pensijų kaupime, gaunamas išmokas nėra (b.l. 51-53). Iš VSDFV 2023-02-17 duomenų bazės išrašo ir Juridinių asmenų registro 2023-05-04 išrašo matyti, kad J. G. nuo 2010-07-01 yra II savininkas, MB narys, TŪB, KŪB tikrasis narys – yra registruota J. G. firma „(duomenys neskelbtini)“, adresas (duomenys neskelbtini) (b.l. 54). Nėra pateikta duomenų, kad firma būtų neveikianti ar išregistruota (b.l. 55).

Atsakovės nuomone, iš aptartų dokumentų matyti, jog nėra aišku, kokio dydžio pajamas faktiškai gavo J. G. už tą laikotarpį, už kurį prašoma skirti kompensaciją – nebuvo gauta nauja informacija apie pakitusį senatvės pensijos dydį, taip pat nebuvo pateikta įrodymų, jog asmuo negauna papildomų pajamų iš individualios veiklos. Nors J. G. paskirta senatvės pensija, tačiau nėra jokių duomenų, iš kurių būtų galima nustatyti, koks buvo pensijos dydis ginčo laikotarpiu. Jei pensija būtų išmokama, atsakovė galėtų matyti jos dydį VSDFV duomenyse. J. G. pensijos nepasiima, todėl atsakovė jos dydžio ginčo laikotarpiu nemato. Iš Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Vilniaus skyriaus 2021-03-05 sprendimo Nr. VUI-SPIE-2046 dėl socialinio draudimo senatvės pensijos skyrimo J. G. matyti, kad senatvės pensija paskirta vadovaujantis ir Europos parlamento ir tarybos reglamentu (EB) Nr. 883/2004 2004-04-29 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo, taikomam, kai asmuo turi teisę gauti išmokas iš kelių valstybių narių. Vadinasi, J. G. galimai gauna pensiją iš kelių valstybių narių, proporcingai jo dirbtam laikui toje valstybėje.

Atsakovė taip pat pažymėjo, kad asmuo, besikreipdamas dėl socialinės paramos, turi būti išnaudojęs visas jam prieinamas galimybes gauti pajamų ir tik tada, jei jų nepakanka, gali pretenduoti į savivaldybės paramą. Jokios informacijos apie J. G. gaunamą pensiją ir jos dydį už laikotarpį, už kurį prašoma skirti kompensaciją, registruose nėra, o pareiškėja pati reikalingos papildomos informacijos nepateikė. J. G. neįrodė, kad ginčo laikotarpiu jam prieinamos pajamos buvo tik 128,67 Eur ir kad jis neturėjo galimybės gauti didesnę senatvės pensiją ar kitų papildomų pajamų. Esant tokiems duomenims, atsakovė teisingai konstatavo, jog J. G. neišnaudojo visų teisėtų kitų pajamų gavimo aplinkybių ir dėl to pagrįstai neskyrė kompensacijos.

Atsakovės nuomone, atsižvelgiant į išdėstytas aplinkybes, naikinti Skundžiamų sprendimų nėra pagrindo (b. l. 18-22).

Trečiasis suinteresuotas asmuo J. G. prašo pareiškėjos A. G. 2023 m. balandžio 26 d. skundą tenkinti.

Atsiliepime pasisakydamas dėl atsakovės Kauno miesto savivaldybės administracijos motyvo atmesti prašymą, nes nėra duomenų, kad J. G. firma „(duomenys neskelbtini)“ (toliau - Įmonė) būtų neveikianti ar išregistruota, paaiškino, kad atsakovei yra pateikta SODROS pažyma, kad įmonė jokių pajamų negauna/negavo, atitinkamai ir trečiasis suinteresuotas asmuo J.G., kaip įmonės savininkas, jokių pajamų negavo. Taip pat nurodė, kad jam yra skirta senatvės pensija ir jis ją gauna. Tai patvirtina pateiktas SODROS sprendimas. Nurodė, kad atsakovė reikalavo pateikti pažymą apie perskaičiuotą pensijos dydį konkrečiu laikotarpiu. Paaiškino, kad paprašyta išduoti atitinkamą pažymą, Sodra paprašė parašyti laisvos formos atitinkamą prašymą, kas ir buvo padaryta. Visgi nesulaukus kol SODRA paruoš atitinkamą pažymą, atsakovė nelaukdama pažymos, atsiuntė pareiškėjai sprendimą, kuriuo netenkino prašymo skirti kompensaciją. Po kurio laiko SODRA pateikė atsakovės reikalaujamą pažymą, kurioje nurodė perskaičiuotos pensijos dydį (pažyma pridėta prie Skundo).

Trečiojo suinteresuoto asmens nuomone, akivaizdu, kad visi būtini dokumentai atsakovei yra pateikti (reikalaujama pažyma iš SODROS buvo gauta vėliau, todėl jos negalėta pateikti iki ginčo sprendimo).

Atkreipė dėmesį, kad pensiją administruoja SODRA, tame tarpe ir už darbo stažą Latvijos Respublikoje, todėl pensiją yra administruojama Vilniaus skyriaus. Visgi tai visiškai nieko nekeičia, nes SODRA išdavė pažymą visos pensijos dydžiui, todėl atsakovė klaidina Komisiją.

Pasisakydamas dėl atsakovės argumento, kad nebuvo pateikta įrodymų, jog asmuo negauna papildomų pajamų iš individualios veiklos, atkreipė dėmesį, kad pažyma iš SODROS apie visas J. G. bei Įmonės pajamas atsakovei yra pateikta (b. l. 61-62).

Tretieji suinteresuoti asmenys R. G. ir G. S. Komisijos nustatytu terminu atsiliepimo į pareiškėjos A. G. skundą nepateikė.

2023 m. gegužės 30 dieną J. G. Komisijos posėdžio metu pateikė naujus dokumentus iš SODROS: 2023-04-06 sprendimą Nr. VUI_SP1E-3760 Dėl J. G. socialinio draudimo senatvės pensijos perskaičiavimo, kuriame nurodoma, kad perskaičiuotos senatvės pensijos dydis nuo 2022 m. sausio 1 d. yra 232,01 eurų, o nuo 2023 m. balandžio 1 d. – 266,73 eurų (reg. Nr. 2023-05-30 dokumentas Nr. 20R1-260 (b.l. 68-72)).

2023 m. birželio 8 dieną J. G. Komisijos posėdžio metu pateikė naujus rašytinius įrodymus: pareiškėjos A. G. 2023 m. gegužės 31 d. papildomą prašymą – paaiškinimą (b.l. 95-97) bei J. G. firmos „(duomenys neskelbtini)“ (adresas: (duomenys neskelbtini) 2023 m. gegužės 31 dieną išduotą pažymą apie tai, kad įmonė „(duomenys neskelbtini)“ laikotarpiu nuo 2015 sausio 1 d. iki 2023 m. gegužės 31 d. nevykdė veiklos bei jokių pajamų negavo bei kad įmonės savininkas J. G. negavo pajamų, atlyginimas jam mokamas nebuvo (b.l. 98) (reg. Nr. 2023-06-08 dokumentas Nr. 20R1-281).

2023 m. birželio 27 dieną Komisijos posėdžio metu atsakovė Kauno miesto savivaldybės administracija į bylą pateikė pranešimą, kuriame pranešimo gavėju įvardijama R. G. (b.l. 115-116). Šis rašytinis įrodymas yra prijungtas prie bylos.

Pareiškėja A. G. žodinio Komisijos posėdžio metu papildomai paaiškino ir nurodė, kad: pagrindinis atsisakymo skirti būsto šildymo, karšto ir geriamojo vandens išlaidų kompensacijas už laikotarpį nuo 2022 m. spalio 1 d. iki 2023 m. balandžio 30 d. (viso šildymo sezono metu) (toliau - Kompensacijos) buvo tas, kad jos tėvas J. G. neva negauna pensijos bei negauna kitų pajamų; teigia, kad Kompensacijos turėjo būti skiriamos ir dėl naujų teisės aktų pakeitimų, kurie buvo susiję su staiga Europoje bei Lietuvoje kilusiomis išteklų kainomis bei praėjusiais metais dėl to priimtomis atitinkamų įstatymų pataisomis; nurodė, kad 2023 m. kovo 27 – 28 dienomis susirašinėjo su atsakovės atsakinga darbuotoja S. O. šiais klausimais; patvirtino, kad visus dokumentus atsakovei pateikė laiku ir tinkamai ir dėl to atsakovė jai asmeniškai jokių pretenzijų nėra pateikusi.

Atsakovė Kauno miesto savivaldybės administracija žodinio Komisijos posėdžio metu palaikė atsiliepime išdėstytus argumentus ir nurodė, kad: atsakovė neskyrė Kompensacijos iš esmės dėl dviejų pagrindinių priežasčių: pirma, buvo seni, tik 2021 metų, duomenys apie J. G. pensijos dydį; antra, iš VSDFV 2023-02-17 duomenų bazės išrašo ir Juridinių asmenų registro 2023-05-04 išrašo matyti, kad J. G. nuo 2010-07-01 yra IĮ savininkas, MB narys, TŪB, KŪB tikrasis narys – yra registruota J. G. firma „(duomenys neskelbtini)“, adresas (duomenys neskelbtini) (b.l. 54). Nėra pateikta duomenų, kad firma būtų neveikianti ar išregistruota (b.l. 55). Atsakovės nuomone, iš aptartų dokumentų matyti, jog nėra aišku, kokio dydžio pajamas faktiškai gavo J. G. už tą laikotarpį, už kurį prašoma skirti kompensaciją – nebuvo gauta nauja informacija apie pakitusį senatvės pensijos dydį, taip pat nebuvo pateikta įrodymų, jog asmuo negauna papildomų pajamų iš individualios veiklos. Nors J. G. paskirta senatvės pensija, tačiau nėra jokių duomenų, iš kurių būtų galima nustatyti, koks buvo pensijos dydis ginčo laikotarpiu. Taip pat papildomai tik Komisijos posėdžio metu 2023 m. birželio 27 dieną atsakovė Kauno miesto savivaldybės administracija į bylą pateikė dokumentą - pranešimą, kuriame pranešimo gavėju įvardijama R. G. (b.l. 115-116) bei tvirtino, kad siuntė pastarąjį pranešimą R. G. dar 2023 m. vasario mėn. elektroniniu paštu, iš kurio (nurodė pranešimo antrąjį punktą), atsakovės nuomone, J. G. ir turėjo tada sužinoti, kokius dar dokumentus atsakovei (pa)teikti.

Tretysis asmuo J. G. žodinio Komisijos posėdžio metu palaikė savo procesiniuose dokumentuose nurodytus bei išdėstytus argumentus ir papildomai paaiškino, nurodė bei patikslino, kad: 2023 m. kovo 19 dieną jam telefonu paskambino dukra A. G. , kuri pasakė, kad reikia J. G. duomenų iš SODROS dėl pensijos, kad gauti Kompensaciją. Jis (J.G.) tada iškart užsiregistravo į

priėmimą SODROJE bei 2023 m. kovo 21 dieną gavo iš SODROS pažymą. Tačiau gauta pažyma netiko atsakovei. Tuomet dar kartą (antrąkart) kreipėsi į SODRĄ. Kadangi jis buvo dirbęs užsienyje – Latvijoje – jam Kauno skyrius pasiūlė parašyti laisvos formos prašymą, kuris buvo persiųstas į Vilnių, nes tik SODROS Vilniaus skyrius tvarko dokumentus tų pensijas gaunančių asmenų, kurie yra dirbę užsienyje. Iš SODROS Vilniaus skyriaus ir gavo 2023-04-06 sprendimą Nr. VUI_SP1E-3760 Dėl J. G. socialinio draudimo senatvės pensijos perskaičiavimo (b.l. 68-72). Paminėjo, kad SODRA pati užsiklausė Latviją dėl reikalingų duomenų bei kad jo 2023-04-06 sprendime Nr. VUI_SP1E-3760 yra susumuotas bendrai gaunamos galutinis pensijos dydis; nurodė, kad atsakovės atstovė klaidina Komisiją, nes jis jokio dokumento, įskaitant ir 2023 m. birželio 27 dieną Komisijos posėdžio metu atsakovės Kauno miesto savivaldybės administracijos atstovės V. P. į bylą pateikto pranešimo, kuriame pranešimo gavėju įvardijama R. G. (b.l. 115-116), nebuvo gavęs; pažymėjo, kad atidėjus 2023 m. birželio 8 d. Komisijos posėdį, jis kartu su žmona R. G. 2023 m. birželio 9 d. kartu buvo nuvykę į atsakovės Kauno miesto savivaldybės Socialinės paramos skyrių, tačiau taikiai išspręsti esamo ginčo jiems nepavyko (nurodė, kad apie tai buvo raštu dėl to parašyta Komisijai dar prieš posėdį (b.l. 114)). Taip pat pabrėžė, kad tą dieną – 2023 m. birželio 9 dieną – jam su žmona būnant Socialinės paramos skyriuje, vedėja atspausdino laisvos formos pranešimą (pažymėdamas, kad identiška tam, kokį 2023 m. birželio 27 dieną Komisijos posėdžio metu atsakovės Kauno miesto savivaldybės administracijos atstovė V. P. ir teikė į bylą (b.l. 115)), bei įteikė jam su žmona. Patvirtino, kad tokį dokumentą, dar ir nepasirašytą, Socialinės paramos skyriuje matė pirmąkart; paaiškino, kad nei pareiškėjai, nei juo labiau jam asmeniškai, atsakovė Kauno miesto savivaldybės administracija jokių dokumentų nesiuntė bei aiškiai iškart nenurodė ir tai, kokius, jeigu reikia, konkrečius papildomus dokumentus – iš kokios įstaigos, pavadinimas, kas turi būti turinyje ir t.t. - jis (J. G.) turi pateikti atsakovei, kad jo dukra, pareiškėja šioje byloje A. G., gautų minėtas Kompensacijas; nurodė, kad jo niekas išvis neprašė ir pateikti duomenų ir / ar dokumentų, susijusių J. G. firma „(duomenys neskelbtini)“ (adresas: (duomenys neskelbtini)) ir apie tai jis sužinojo tik prasidėjus jau bylai Komisijoje; teigia ir tai, kad atsakovė prašydama kai kurių duomenų, kaip antai, iš ko šiuo metu gyvena pats J. G., peržengė institucijai suteiktus įgaliojimus.

Skundas tenkintinas iš dalies.

Byloje ginčas kilo dėl atsakovės Kauno miesto savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus 2023 m. kovo 31 d. sprendimų Nr. 70793 ir Nr. 70794 „Dėl teisės į būsto šildymo, karšto ir geriamojo vandens išlaidų kompensacijas“ teisėtumo ir pagrįstumo.

Dėl byloje nustatytų aplinkybių

Byloje esančių rašytinių įrodymų pagrindu nustatyta, kad pareiškėja A. G. 2023-01-18 elektroniniu būdu kreipėsi į atsakovę Kauno miesto savivaldybę su prašymu-paraiška Piniginei socialinei paramai gauti dėl būsto šildymo, karšto ir geriamojo vandens išlaidų kompensacijos už 2022-09, 2022-10, 2022-11, 2022-12, 2023-01, 2023-02, 2023-03 mėnesius (toliau – Prašymas). Į klausimą, „Ar būste, dėl kurio kompensacijų kreipiatės, gyvenamąją vietą deklaruoja ir (ar) jį nuomojasi kiti asmenys (kitos bendrai gyvenančių asmenų grupės, t. y. būste kartu gyvena kitos šeimos)?“, atsakė „**Taip**“. Į klausimą, „Ar Jūs ir (ar) bendrai gyvenantys asmenys per paskutinius 3 mėnesius iki kreipimosi mėnesio, nuo kurio skiriama pinigine socialinė parama, gavote pajamų?“, atsakė „**Ne**“. Prašymo 7 p. nustatyta, kad kai šis Prašymas-paraiška piniginei socialinei paramai gauti teikiamas elektroniniu būdu, pareiškėjas susipažįsta su informacija, kuri nurodyta Informaciniame lapelyje. Informacinio lapelio 4.1 p. nustatyta, kad jei kreipiamasi dėl pinigines socialinės paramos ar ją gaunate, privaloma išnaudoti visas teisėtas kitų pajamų gavimo galimybes (sudaryti teismo patvirtintą sutartį dėl vaiko (įvaikio) materialinio išlaikymo, kreiptis į Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybą prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba) ir jos paskirtą Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigą, siekiant gauti teisės aktų nustatytas priklausančias išmokas ir (ar) pašalpas, ir kt.) (b. l. 23-27). Pareiškėja užpildė Prašymo 6

priedą „Duomenys apie būstą, šildymo, geriamojo ir karšto vandens tiekimo būdus ir įrangą“ (b. l. 28, 29), taip pat pateikė „Šeimos (bendrai gyvenančių asmenų) duomenis socialinei paramai gauti“, kurioje nurodė bendrai gyvenantį asmenį sugyventinį G. S. (b. l. 30). Pateikė duomenis apie vaikus (b. l. 31).

Trečiasis suinteresuotas asmuo šioje byloje R. G. taip pat elektroniniu būdu 2023-01-18 pateikė atsakovei prašymą-paraišką Piniginei socialinei paramai gauti dėl būsto šildymo, karšto ir geriamojo vandens išlaidų kompensacijos už 2022-09, 2022-10, 2022-11, 2022-12, 2023-01, 2023-02, 2023-03 mėnesius. Į klausimą, „Ar būste, dėl kurio kompensacijų kreipiatės, gyvenamąją vietą deklaruoja ir (ar) jį nuomojasi kiti asmenys (kitos bendrai gyvenančių asmenų grupės, t. y. būste kartu gyvena kitos šeimos)?“, atsakė „**Taip**“. Į klausimą, „Ar Jūs ir (ar) bendrai gyvenantys asmenys per paskutinius 3 mėnesius iki kreipimosi mėnesio, nuo kurio skiriama piniginė socialinė parama, gavote pajamų?“, atsakė „**Taip**“. Prašymo 7 p. nustatyta, kad kai šis Prašymas-paraiška piniginei socialinei paramai gauti teikiamas elektroniniu būdu, pareiškėjas susipažįsta su informacija, kuri nurodyta Informaciniame lapelyje. Informacinio lapelio 4.1 p. nustatyta, kad jei kreipiamasi dėl piniginės socialinės paramos ar ją gaunate, privaloma išnaudoti visas teisėtas kitų pajamų gavimo galimybes (sudaryti teismo patvirtintą sutartį dėl vaiko (įvaikio) materialinio išlaikymo, kreiptis į Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybą prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba) ir jos paskirtą Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigą, siekiant gauti teisės aktų nustatytas priklausančias išmokas ir (ar) pašalpas, ir kt.) (b. l. 32-36). R. G. užpildė Prašymo 6 priedą „Duomenys apie būstą, šildymo, geriamojo ir karšto vandens tiekimo būdus ir įrangą“ (b. l. 37, 38), taip pat pateikė „Šeimos (bendrai gyvenančių asmenų) duomenis socialinei paramai gauti“, kurioje nurodė bendrai gyvenantį asmenį sutuoktinį J. G. (b. l. 39, 40).

KMSA Skyriaus 2023-02-17 Pažymoje apie gyvenamąją vietą nurodyta, kad pagal Valstybės įmonės „Registru centras“ 2023-02-03 duomenimis (*duomenys neskelbtini*), Kauno mieste, gyvena A. G., J. G., B. S. ir R. G. (b. l. 41).

Gyventojų registro duomenų bazės 2023-02-17 išrašė nurodyta, kad R. G. šeimą sudaro J. G. Abiejų gyvenamoji vieta (*duomenys neskelbtini*), Kaunas (b. l. 42).

Gyventojų registro duomenų bazės 2023-02-17 išrašė nurodyta, kad pareiškėjos A. G. šeimą sudaro B. S. Abiejų gyvenamoji vieta (*duomenys neskelbtini*), Kaunas (b. l. 43).

Gyventojų registro duomenų bazės 2023-02-17 išrašė nurodyta, kad G. S. šeimą sudaro B. S. G. S. gyvenamoji vieta (*duomenys neskelbtini*), Kaunas (b. l. 44).

Sodra duomenų bazės 2022-02-17 išrašė nurodyta, kad J. G. nuo 2010-07-01 yra IĮ savininkas, MB narys, TŪB, KŪB tikrasis narys. Yra registruota J. G. firma „(*duomenys neskelbtini*)“ (b. l. 54). Šiuos duomenis patvirtina ir Juridinių asmenų registro 2023-05-04 išrašas (b. l. 55).

Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Vilniaus skyriaus 2021-03-05 sprendimu Nr. VUI-SPIE-2046 „Dėl socialinio draudimo senatvės pensijos skyrimo J. G.“ nuo 2021 m. Vasario 1 d. buvo paskirta 128,67 Eur senatvės pensija. Sprendime taip pat nurodyta, kad mokama pensija, paskirta pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 883/2004 54 straipsnio 1 dalies b punktą (proporcingoji išmoka) (b. l. 5-8, 45-48).

Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Kauno skyriaus 2023-03-21 pažymoje Nr. (11.4E)KA-PZIE-6181 apie asmeniui išmokėtas išmokas nurodyta, kad J. G. laikotarpiu nuo 2022-07-01 iki 2023-02-28 iš Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritorinių skyrių išmokos negavo (b. l. 49, 50).

Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Kauno skyriaus 2023-03-21 pažymoje Nr. (11.4E)KA-PZIE-6179 apie asmens socialinį draudimą nurodyta, kad už laikotarpį nuo 2022-07-01 iki 2022-09-30 informacijos apie J. G. valstybinio socialinio draudimo laikotarpius, dalyvavimą pensijų kaupime, gaunamas išmokas Apdraustųjų valstybiniu socialiniu draudimu ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registre nėra (b. l. 51-53).

KMSA Skyrius 2023-03-31 sprendime Nr. 70793 nurodė, kad vadovaudamasis Paramos įstatymu ir savivaldybės tarybos nustatyta tvarka patvirtintu piniginės socialinės paramos teikimo tvarkos aprašu, nustatė, kad teisės į būsto šildymo karšto ir geriamojo vandens išlaidų kompensacijas nuo 2022-10-01 iki 2023-04-30 pagal deklaruotos gyvenamosios vietos adresą - Kaunas, (*duomenys*

neskelbtini), neturi šie bendrai gyvenantys asmenys: R. G., J. G., A. G. ir B. S. Nurodoma, kad prašymas netenkintas vadovaujantis Paramos įstatymo 8 str. 6 d. (kai būste gyvena dvi ir daugiau bendrai gyvenančių asmenų grupių ir (ar) vienu gyvenančių asmenų, ir viena iš šių grupių ir (ar) vienas gyvenantis asmuo neturi teisės į kompensaciją) (b. l. 3).

KMSA Skyrius 2023-03-31 sprendime Nr. 70794 nurodė, kad vadovaudamasis Paramos įstatymu ir savivaldybės tarybos nustatyta tvarka patvirtintu pinigines socialinės paramos teikimo tvarkos aprašu, nustatė, kad teisės į būsto šildymo karšto ir geriamojo vandens išlaidų kompensacijas nuo 2022-10-01 iki 2023-04-30 pagal deklaruotos gyvenamosios vietos adresą - Kaunas, (*duomenys neskelbtini*), neturi šie bendrai gyvenantys asmenys: R. G., J. G., A. G. ir B. S. Nurodoma, kad prašymas netenkintas vadovaujantis Paramos įstatymo 23 str. 2 d. 5 p. (neišnaudotos visos teisinės kitų pajamų gavimo galimybės) pagrindu. Prie pastabų nurodyta, kad J. G. negauna senatvės pensijos (b. l. 4).

Dėl ginčui taikytino teisinio reguliavimo

Ginčo teisinius santykius reglamentuoja Lietuvos Respublikos pinigines socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo (*akto redakcija, galiojusi nuo 2022-09-30 iki 2023-03-31*, pareiškėjos A. G. skundo Komisijai padavimo metu ją keitusi redakcija, *galiojusi nuo 2023-04-01 iki 2023-04-30*, bei šiuo metu bylos nagrinėjimo iš esmės metu nuo 2023-05-01 dienos galiojanti nauja redakcija) ir įgyvendinant Paramos įstatymą Kauno miesto savivaldybės tarybos patvirtinto Piniginės socialinės paramos Kauno miesto savivaldybės nepasiturintiems gyventojams teikimo tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) (*Kauno miesto tarybos 2015-01-22 sprendimas Nr. T-14, redakcija, galiojanti nuo 2020-10-22*), nuostatos, taip pat Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas (toliau – VAĮ).

Paramos įstatymas nustato pinigines socialinės paramos teikimo principus, finansavimo šaltinius, piniginę socialinę paramą gaunančių asmenų teises ir pareigas, taip pat pinigines socialinės paramos, teikiamos nepasiturintiems gyventojams, kai suaugę asmenys yra išnaudoję visas kitų pajamų gavimo galimybes, rūšis, jų dydžius ir teikimo sąlygas. Piniginės socialinės paramos teikimo principai yra įtvirtinti Paramos įstatymo 3 straipsnyje (*akto redakcija, galiojusi nuo 2022-09-30 iki 2023-03-31*). Pagal Paramos įstatymo 4 straipsnį (*akto redakcija, galiojusi nuo 2022-09-30 iki 2023-03-31*) piniginę socialinę paramą savivaldybės teikia vykdydamos savarankiškąją savivaldybių funkciją, kuri yra finansuojama iš savivaldybių biudžetų lėšų. Paramos įstatymo 5 straipsnis (*akto redakcija, galiojusi nuo 2022-09-30 iki 2023-03-31*) išskiria dvi pinigines socialinės paramos rūšis: 1) socialinę pašalpą; 2) būsto šildymo išlaidų, geriamojo vandens išlaidų ir karšto vandens išlaidų kompensacijos. Teisė į kompensacijas įgyjama atitinkant Paramos įstatymo 7 straipsnyje numatytus reikalavimus, o Paramos įstatymo 8 str. reglamentuojamos sąlygos teisei į socialinę paramą nustatyti.

Paramos įstatymo 20 str. 1 d. (*akto redakcija, galiojusi nuo 2022-09-30 iki 2023-03-31*) nustatyta, kad bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo, kurie Lietuvos Respublikos gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo nustatyta tvarka deklaruoja gyvenamąją vietą arba yra įtraukti į gyvenamosios vietos neturinčių asmenų apskaitą, dėl pinigines socialinės paramos kreipiasi į deklaruotos gyvenamosios vietos savivaldybės arba savivaldybės, kurios teritorijoje yra įtraukti į gyvenamosios vietos neturinčių asmenų apskaitą, administraciją [...]. Paramos įstatymo 20 str. 2 d. (*akto redakcija, galiojusi nuo 2022-09-30 iki 2023-03-31*) nustatyta kreipimosi dėl pinigines socialinės paramos tvarka, pagal kurią kreipdamasis dėl pinigines socialinės paramos, asmuo turi pateikti asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą, Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintos formos prašymą-paraišką ir jos priedus (toliau – prašymas-paraiška) ir prašyme-paraiškoje nurodyti pinigines socialinės paramos skyrimui ir apskaičiavimui būtinus duomenis apie: 1) save ir bendrai gyvenančius asmenis; 2) veiklos pobūdį; 3) turimą turtą ir šio įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 6–11 punktuose ir 2 dalyje nurodyto turto vertę; 4) gaunamas pajamas; 5) kitą piniginei socialinei paramai gauti būtiną informaciją. Paramos įstatymo 20 str. 3 d. (*akto redakcija, galiojusi nuo 2022-09-30 iki 2023-03-31*) nustatyta, jog prie prašymo-paraiškos pridedamos bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens pažymos apie Paramos įstatymo 17 straipsnyje

(akto redakcija, galiojusi nuo 2022-09-30 iki 2023-03-31) nurodytas pajamas, gautas per 3 praėjusius mėnesius iki mėnesio, nuo kurio skiriama pinigine socialine parama, arba, jeigu pajamų šaltinis yra pasikeitęs arba tą mėnesį, nuo kurio skiriama pinigine socialine parama, yra gauta vienkartinė išmoka ar iš karto už du ir daugiau mėnesių išmokėtos kas mėnesį gaunamos pajamos, pajamas to mėnesio, nuo kurio skiriama pinigine socialine parama, išskyrus atvejus, kai savivaldybės administracija duomenis gauna iš valstybės ir žinybinių registrų bei valstybės informacinių sistemų. Visų prašyme-paraiškoje pateiktų duomenų teisingumą prašymą-paraišką pateikęs asmuo patvirtina savo parašu.

Piniginę socialinę paramą gaunančių asmenų pareigos yra nustatytos Paramos įstatymo 25 straipsnyje (akto redakcija, galiojusi nuo 2022-09-30 iki 2023-03-31), o Administracijos pareigos ir teisės teikiant pinigine socialinę paramą – šio įstatymo 23 straipsnyje (akto redakcija, galiojusi nuo 2022-09-30 iki 2023-03-31). Paramos įstatymo 23 str. 2 d. 5 p. (akto redakcija, galiojusi nuo 2022-09-30 iki 2023-03-31) nustatyta, kad savivaldybės administracija, teikdama pinigine socialinę paramą, turi teisę, jeigu vienas gyvenantis asmuo nevykdo šio įstatymo 25 str. 1, 4, 5 ir 6 punktuose (akto redakcija, galiojusi nuo 2022-09-30 iki 2023-03-31) nustatytų pareigų, socialinės pašalpos ir kompensacijų neteikti ar nutraukti jų teikimą, iki šios pareigos bus įvykdytos. Tokia įstatymo konstrukcija suponuoja išvadą, kad šioje teisės normoje yra įtvirtinta atsakovo diskrecijos teisė neskirti socialinės paramos ir kompensacijų nurodytais atvejais. Tačiau pažymėtina ir tai, kad ši diskrecijos teisė nėra absoliuti. Ją įgyvendindamas atsakovas privalo vadovautis Paramos įstatymo 3 straipsnyje (akto redakcija, galiojusi nuo 2022-09-30 iki 2023-03-31) įtvirtintais principais ir VAĮ nuostatomis.

Paramos įstatymo 25 str. (akto redakcija, galiojusi nuo 2022-09-30 iki 2023-03-31) nurodyta, kad pinigine socialinę paramą gaunantys nepasiturintys gyventojai privalo: išnaudoti visas teisėtas kitų pajamų gavimo galimybes (sudaryti teismo patvirtintą sutartį dėl vaiko (įvaikio) materialinio išlaikymo, kreiptis dėl išmokų, mokamų pagal Lietuvos Respublikos vaikų išlaikymo išmokų įstatymą, kitų priklausančių išmokų ir (ar) pašalpų ir kita); savivaldybės administracijos reikalavimu deklaruoti turimą turtą (įskaitant gaunamas pajamas) Gyventojų turto deklaravimo įstatymo nustatyta tvarka; sudaryti savivaldybių socialiniams darbuotojams ir (ar) kitiems savivaldybės administracijos direktoriaus įgaliotiems savivaldybės administracijos valstybės tarnautojams, savivaldybės administracijos darbuotojams galimybę tikrinti gyvenimo sąlygas, turimą turtą ir užimtumą; Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka dalyvauti savivaldybės administracijos organizuojamoje visuomenei naudingoje veikloje (25 str. 1, 4, 5 ir 6 punktai (akto redakcija, galiojusi nuo 2022-09-30 iki 2023-03-31)). Paramos įstatymo 17 str. 1 d. 3 p. ir 6 p. (akto redakcija, galiojusi nuo 2022-09-30 iki 2023-03-31) numato, kad skiriant pinigine socialinę paramą, įskaitomos visų bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens gaunamos pajamos, t. y. ir pensijos, išskyrus socialinio draudimo našlių pensijas, socialinio draudimo senatvės arba netekto darbingumo (invalidumo) pensijų priemokos (toliau – pensijos priemoka) ir (ar) pensijų išmokos (išskyrus senatvės ir netekto darbingumo (invalidumo) pensijų kompensuojamąją sumą, mokamą pagal Lietuvos Respublikos valstybinių socialinio draudimo senatvės ir netekto darbingumo (invalidumo) pensijų kompensavimo įstatymą, taip pat senatvės ir valstybinių pensijų kompensuojamąją sumą, mokamą pagal Lietuvos Respublikos valstybinių socialinio draudimo senatvės pensijų ir valstybinių pensijų, sumažintų dėl draudžiamųjų pajamų turėjimo, kompensavimo įstatymą), šalpos išmokos, ir individualios įmonės savininko pajamos, gautos iš šios įmonės apmokestinto pelno, ir (ar) mažosios bendrijos narių, tikrosios ūkinės bendrijos ar komanditinės ūkinės bendrijos tikrųjų narių pajamos ir iš šių įmonių asmeniniams poreikiams gautos lėšų sumos.

Aprašo 46.5 p. nustatyta, kad Skyrius, teikdamas pinigine socialinę paramą, jeigu vienas gyvenantis asmuo nevykdo Įstatymo 25 straipsnio 1, 4, 5 ir 6 punktuose (akto redakcija, galiojusi nuo 2022-09-30 iki 2023-03-31) nustatytų pareigų, socialinės pašalpos ir kompensacijų neteikia ar nutraukia jų teikimą, iki pareigos bus įvykdytos.

Dėl ginčo esmės

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2004 m. kovo 5 d. nutarime konstatavo, jog pagal Konstituciją Lietuvos valstybė yra socialiai orientuota.

Valstybės socialinė orientacija atsispindi įvairiose Konstitucijos nuostatose, įtvirtinančiose žmogaus ekonomines, socialines ir kultūrinės teises, taip pat pilietines ir politines teises, visuomenės ir valstybės santykius, socialinės paramos ir socialinės apsaugos pagrindus, Tautos ūkio organizavimo ir reguliavimo principus, valstybės institucijų organizavimo ir veiklos pagrindus ir kt.

Konstitucinis teisinės valstybės principas, be kita ko, suponuoja, kad tam, jog teisinių santykių subjektai galėtų žinoti, ko iš jų reikalauja teisė, teisės normos turi būti nustatomos iš anksto, teisės aktai turi būti oficialiai skelbiami, jie turi būti vieši ir prieinami; kad teisinių santykių subjektai galėtų savo elgesį orientuoti pagal teisės reikalavimus, teisinis reguliavimas turi būti santykinai stabilus; teisės aktais negalima reikalauti neįmanomų dalykų (*lex non cogit ad impossibilia*); teisės aktų galia yra nukreipta į ateitį, įstatymų ir kitų teisės aktų galiojimas atgal neleidžiamas (*lex retro non agit*), nebent teisės aktu būtų sušvelninama teisinių santykių subjekto padėtis ir kartu nebūtų pakenkiama kitiems teisinių santykių subjektams (*lex benignior retro agit*) (pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d., 2006 m. sausio 16 d. nutarimai).

Pažymėtina, kad, aiškindamas Konstitucijos 21 straipsnį, numatantį orumo apsaugą, Konstitucinis Teismas yra pasitelkęs ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją (toliau - Chartija). Byloje dėl teisinio reguliavimo, pagal kurį asmenys netekdavo teisės į socialinį būstą, jeigu jų turtas ar pajamos viršydavo, net ir minimaliai, tam tikrą Vyriausybės nustatytą turto ir pajamų dydį (t. y. situacijoje, kuri nėra susijusi su ES teisės įgyvendinimu ir kurioje valstybė neturi pareigos taikyti ES pagrindinių teisių chartiją), Konstitucinis Teismas konstatavo, kad „Konstitucijos 52 straipsnyje įtvirtintos valstybės pareigos teikti socialinę paramą įstatymų nustatytais atvejais negalima aiškinti atsietai, *inter alia*, nuo Konstitucijos 21 straipsnyje įtvirtintos valstybės priedermės saugoti ir ginti žmogaus orumą“, ir, pažymėdamas bylai reikšmingus tarptautinius įsipareigojimus ir Europos Sąjungos nuostatas, minėjo ir Chartiją, būtent jos 1 straipsnį (žmogaus orumas) ir 34 straipsnį (socialinė apsauga ir socialinė parama) (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2015 m. gegužės 26 d. nutarimas „*Dėl teisės į socialinį būstą*“).

Nepaisant to, kad teisė į gerą administravimą ESTT jurisprudencijoje, kaip minėta, pripažinta atspindinčia bendrąjį ES teisės principą, t. y. iš esmės įtvirtinančia pripažintą atitinkamą procedūrinį standartą, kuris determinuoja ne tik ES institucijų, įstaigų, organų, bet tam tikrais atvejais ir nacionalinių institucijų elgesį, ši teisė *expressis verbis* nėra įtvirtinta Lietuvos Respublikos teisės aktuose.

Lietuvos Respublikos Konstitucija yra aukščiausia teisinę galią turintis Lietuvos Respublikos teisės aktas, todėl pirmiausia būtent jos nuostatos ir jų aiškinimas yra aktualūs, siekiant nustatyti gero administravimo principo turinį Lietuvos Respublikos teisinėje sistemoje.

Šiame kontekste itin aktuali Konstitucijos 5 straipsnio 3 nuostata, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, taip pat iš Konstitucijos nuostatų kildinamas konstitucinis atsakingo valdymo principas.

Konstitucinis Teismas yra pabrėžęs, kad Konstitucijoje įtvirtintas atsakingo valdymo principas suponuoja, kad visos valstybės institucijos ir pareigūnai turi vykdyti savo funkcijas vadovaudamiesi Konstitucija, teise, veikdami Tautos ir Lietuvos valstybės interesais, tinkamai įgyvendinti jiems Konstitucijos ir įstatymų suteiktus įgaliojimus (žr., Konstitucinio Teismo 2012 m. spalio 26 d. išvada, 2014 m. gegužės 27 d., 2016 m. gruodžio 22 d. nutarimai).

Tad atskleidžiant Chartijos, o kartu ir jos 41 straipsnyje įtvirtintos teisės į gerą administravimą vaidmenį Lietuvos teisinėje sistemoje, itin daug dėmesio reikia kreipti būtent į Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo – teismo, formuojančio vienodą administracinių teismų praktiką aiškinant ir taikant įstatymus ir kitus teisės aktus – praktiką. Šiame kontekste pažymėtina, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, nagrinėdamas įvairaus pobūdžio ginčus dėl teisės viešojo administravimo srityje, ne kartą rėmėsi Chartijos nuostatomis, įskaitant Chartijos straipsnius, įtvirtinančius šias teises ir laisves: asmens duomenų apsaugą (8 straipsnis), saviraiškos ir informacijos laisvę (11 straipsnis), susirinkimų ir asociacijos laisvę (12 straipsnis), teisę į nuosavybę (17 straipsnis), teisę į veiksmingą teisinę gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą (47 straipsnis) (žr.,

pavyzdžiui, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2013 m. birželio 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. I⁵⁰²-9/2012; Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2013 m. balandžio 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁸²²-198/2013; Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2013 m. liepos 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-2475/2013; Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2013 m. kovo 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁵²-519/2013; Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. rugsėjo 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁶⁰²-331/2012 ir kt.).

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2010 m. gruodžio 8 d. sprendime, atskleisdamas nacionalinės teisės aktuose įtvirtintos atitinkamos procedūros turinį, be kita ko, pažymėjo, kad, nors atitinkamos Europos Sąjungos direktyvos nuostatos nėra pakankamai aiškiai perkeltos į nacionalinę teisę, atsakovo pareigos, numatytos tam tikros direktyvos nuostatose (informuoti ir suteikti galimybę pasisakyti), Lietuvos teisėje gali būti kildinamos iš gero administravimo principo, kuriuo įgyvendinamas konstitucinis imperatyvas – valdžios įstaigos tarnauja žmonėms (Konstitucijos 5 straipsnio 3 dalis). Teismas rėmėsi Chartijos 41 straipsnio nuostatomis ir pabrėžė, kad Chartijoje apibrėžiant gero administravimo principo turinį, be kita ko, taip pat nurodoma teisė būti išklaustam, kuri reiškia, jog kiekvienas asmuo turi būti išklaustas prieš taikant bet kokią individualią jam nepalankią priemonę. (žr., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. gruodžio 8 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A⁷⁵⁶-686/2010).

Vadinasi, Chartija yra neabejotinas teisės aiškinimo šaltinis ir teismams įgyvendinant teisingumą ir šiame kontekste ginant pažeistas asmenų subjektyvias teises.

Konstitucinis Teismas savo jurisprudencijoje ne kartą yra pažymėjęs ir tai, jog negalima nustatyti tokio teisinio reguliavimo, kuriuo būtų neleidžiama teismui, atsižvelgus į visas turinčias reikšmės bylos aplinkybes ir vadovaujantis teise, nenusižengiant iš Konstitucijos kylantiems teisingumo, protingumo imperatyvams, priimti teisingą sprendimą byloje ir šitaip įvykdyti teisingumą; antraip būtų apriboti ar net paneigti iš Konstitucijos, *inter alia* jos 109 straipsnio 1 dalies, kylantys teismo įgaliojimai vykdyti teisingumą, taip pat būtų nukrypta nuo teismo, kaip Lietuvos Respublikos vardu teisingumą vykdančios institucijos, konstitucinės sampratos, nuo konstitucinių teisinės valstybės, teisingumo principų (*inter alia* 2006 m. rugsėjo 21 d., 2013 m. gruodžio 6 d. nutarimai).

Pagal Viešojo administravimo įstatymo 2 straipsnio 1 dalį administracinė paslauga – šio įstatymo nurodyta viešojo administravimo veikla, susijusi su dokumentų išdavimu ar informacijos teikimu, o pagal 2 straipsnio 5 dalį administracinis sprendimas – teisės aktų reglamentuotu būdu ir (ar) forma išreikšta vienkartinė viešojo administravimo subjekto valia dėl teisės taikymo, privaloma ir skirta konkrečiam asmeniui ar individualiai apibrėžtai asmenų grupei. VAI 2 straipsnio 10 dalyje nustatyta, kad prašymas tai su asmens teisių ar teisėtų interesų pažeidimu nesusijęs asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą prašant atlikti teisės aktuose nustatytus veiksmus. Skundas – asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą, kuriame tas asmuo nurodo, kad yra pažeistos jo ar kito asmens teisės ar teisėti interesai, ir prašo juos apginti (VAI 2 straipsnio 12 dalis).

Viešasis administravimas – teisės aktais reglamentuota viešojo administravimo subjektų veikla, skirta teisės aktams įgyvendinti: administracinis reglamentavimas, administracinių sprendimų priėmimas, teisės aktų ir administracinių sprendimų įgyvendinimo priežiūra, administracinių paslaugų teikimas, viešųjų paslaugų teikimo administravimas (VAI 2 straipsnio 18 dalis). Pagal Viešojo administravimo įstatymo 2 straipsnio 20 dalį viešojo administravimo subjektas suprantamas, kaip viešasis juridinis asmuo, kolegiali ar vienasmenė institucija, neturinti juridinio asmens statuso, įstatymų nustatytą specialų statusą turintis fizinis asmuo, šio įstatymo nustatyta tvarka įgalioti atlikti viešąjį administravimą. Administracinių sprendimų priėmimas ir administracinių paslaugų teikimas pagal VAI 6 straipsnio 2 ir 3 punktus priskiriami viešojo administravimo sritims.

VAI 3 straipsnio 4 punkte numatyta, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje privalo vadovautis įstatymo viršenybės principu. Šis principas reiškia, kad įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą viešojo administravimo subjektams turi būti nustatyti laikantis šio įstatymo nustatytų

reikalavimų, o viešojo administravimo subjektų veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais.

Administracinis sprendimas – teisės aktų reglamentuotu būdu ir (ar) forma išreikšta vienkartinė viešojo administravimo subjekto valia dėl teisės taikymo, privaloma ir skirta konkrečiam asmeniui ar individualiai apibrėžtai asmenų grupei (VAĮ 2 straipsnio 5 dalis). Administraciniame sprendime turi būti nurodyta: 1) administracinį sprendimą priėmusio viešojo administravimo subjekto pavadinimas; 2) administracinio sprendimo data; 3) administraciniam sprendimui suteiktas registracijos numeris; 4) atliekamas tvarkomasis veiksmas arba asmenims nustatytos teisės ir (ar) pareigos; 5) administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės; 6) administracinio sprendimo motyvai; 7) administracinio sprendimo apskundimo tvarka, nurodant konkrečią skundą nagrinėjančią instituciją ar įstaigą, skundo padavimo terminą ir teisės aktą, reglamentuojantį apskundimo tvarką; 8) administracinį sprendimą priėmusio asmens vardas, pavardė ir pareigos. Administracinis sprendimas turi būti pasirašytas jį priėmusio pareigūno, valstybės tarnautojo, kito įstatymų nustatytą specialų statusą turinčio fizinio asmens arba viešojo administravimo subjekto vadovo, jo pavaduotojo ar įgalioto asmens. Kai administracinis sprendimas priimamas naudojantis valstybės informacinėmis sistemomis, sprendimo pasirašymui prilyginamas patvirtinimas (autorizavimas) valstybės informacinėje sistemoje (VAĮ 10 straipsnio 5, 6 dalys).

Kitaip tariant, viešojo administravimo sistemai priklausančių kompetentingų institucijų sprendimai privalo būti tikslūs, suprantami, nedviprasmiški, jų motyvų išdėstymas – adekvatus ir pakankamas, leidžiantis suinteresuotam subjektui suvokti, kokios priežastys lėmė vienokį ar kitokį valdžios institucijos sprendimą.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT) savo praktikoje ne kartą yra konstatavęs, kad viešojo administravimo subjekto priimtame individualiame teisės akte turi būti nurodomi pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo viešojo administravimo subjektas rėmėsi priimdamas administracinį aktą; motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas. Ši teisės norma siejama su teisėtumo principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektai savo veikla nepažeistų teisės aktų reikalavimų, kad jų sprendimai būtų pagrįsti, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus (pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. balandžio 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-180-602/2017 ir kt.). Administracinio sprendimo priėmimo faktinis pagrindas ir individuali argumentacija turi būti žinomi ne tik viešojo administravimo subjektui, priimančiam sprendimą, bet ir asmeniui, kurio atžvilgiu jis priimamas. Individualus administracinis aktas paprastai turi būti toks, kad iš jo būtų galima suprasti visuomeninių santykių esmę, subjektus, dalyvaujančius šiuose santykiuose, būtų aiškus tų visuomeninių santykių teisinis kvalifikavimas. Visiškai nesilaikant minėtų nuostatų ar tai darant tik iš dalies, pavyzdžiui, neįvardijant, kokiais teisės aktais remiantis ginčijamas administracinis aktas yra priimamas, paprastai kyla pagrįsta abejonė dėl tokio administracinio akto teisėtumo bei pagrįstumo (pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2016 m. kovo 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1340-624/2016 ir kt.).

Komisija pažymi, jog pagal Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nuostatas atsakymai į prašymus turi būti parengiami atsižvelgiant į prašymo turinį, t. y. atsisakius tenkinti konkretų prašymą turi būti nurodyti tokio atsisakymo motyvai.

Atsakovės Kauno miesto savivaldybės administracijos priimti ginčo sprendimai yra individualūs administraciniai aktai, kuriems taikomi VAĮ reikalavimai (aktuali akto redakcija, galiojanti nuo 2022-01-29 dienos). Vertindama atsakovės priimtų sprendimų atitikimą VAĮ tokio pobūdžio aktams keliamus reikalavimus, Komisija pažymi, kad VAĮ 3 str. apibrėžia principus, kuriais savo veikloje turi vadovautis viešojo administravimo subjektai. Minėto straipsnio 5 p. nustato išsamumo principą, kuris reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar

skundo turinį. Viešojo administravimo subjekto sprendimai turi būti pagrįsti objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis. Tam, kad individualus administracinis aktas būtų teisėtas, jis turi apimti faktinių aplinkybių tyrimą, taikytinas teisės normas, teisinį nustatytų faktų vertinimą. VAĮ 10 str. 5 d. nustatyti reikalavimai administraciniam sprendimui, tame tarpe, reikalavimas nurodyti administracinio sprendimo motyvus.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas aiškindamas VAĮ 8 str. 1 d. nuostatas (redakcija, galiojusi iki 2020-11-01, iš esmės atitinka ginčui aktualiu laikotarpiu galiojusio VAĮ 10 str. (aktuali akto redakcija, galiojanti nuo 2022-01-29 dienos) 5 d. 5–6 p. nuostatas) yra ne kartą pažymėjęs, kad individualiame administraciniame akte turi būti nurodomi pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo viešojo administravimo subjektas rėmėsi priimdamas administracinį aktą; motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas. Ši teisės norma siejama su teisėtumo principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektai savo veikla nepažeistų teisės aktų, kad jų sprendimai būtų pagrįsti, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus (žr., pvz., LVAT 2011-06-27 išplėstinės teisėjų kolegijos sprendimą byloje Nr. A⁵⁵⁶-336/2011; 2014-03-25 išplėstinės teisėjų kolegijos nutartį administracinėje byloje Nr. A⁷⁵⁶-997/2014). VAĮ keliamų administraciniam aktui reikalavimų nepaisymas ir konkrečių teisės normų nesusiejimas su objektyviais duomenimis (faktais) pripažintinas esminiu trūkumu, kai toks pažeidimas ne tik paneigia asmens teisę žinoti teisei priešingos veikos ribas, riboja teises į teisminę gynybą, bet ir ginčui persikėlus į teismą atima galimybę pastarajam suprasti bei apsibrėžti bylos nagrinėjimo apimtį, o kartu visapusiškai bei objektyviai išnagrinėti ginčą. Kaip ne kartą akcentavo LVAT, esminė individualaus administracinio akto pagrįstumo sąlyga – turi būti nustatytos ne pavienės faktinės aplinkybės, o juridinių faktų visetas, būtinas ir pakankamas teisės normai taikyti (žr., pvz., 2015-02-18 nutartį administracinėje byloje Nr. A-398-442/2015; 2012-07-20 nutartį administracinėje byloje Nr. A⁵²⁰-2294/2012; 2012-08-03 nutartį administracinėje byloje Nr. A⁴⁴⁴-2366/2012 ir kt.).

Remiantis Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo suformuota praktika, pažymėtina, kad visiškas motyvų nebuvimas administraciniame akte pats savaime yra pagrindas panaikinti administracinį aktą, neanalizuojant kitų su tuo susijusių aplinkybių (pvz., motyvų, kuriais viešojo administravimo subjektas grindžia administracinį aktą (šiais aspektais žr., LVAT 2007-11-05 nutartį administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-990/2007; 2014-09-23 nutartį administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-47/2014; 2015-03-26 sprendimą administracinėje byloje Nr. A-1069-502/2015).

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas savo praktikoje yra nurodęs, jog administracinės institucijos diskrecijos teisė suprantama kaip galia, suteikianti administravimo subjektui tam tikrą veiklos laisvę priimant sprendimus, įgalinanti jį iš keleto teisiškai galimų elgesio variantų pasirinkti tą, kuris, jo nuomone, yra tinkamiausias (žr., pvz., LVAT 2006 m. gruodžio 18 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁷-2203-06). Diskrecijos teisė neturi būti aiškinama kaip absoliučiai nemotyvuotas ir niekuo nesaistomas pasirinkimas (žr., pvz., 2012 m. gegužės 31 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A⁴⁹²-1570/2012). Diskrecijos teisė teisinėje valstybėje negali būti absoliuti, ja besinaudojantys subjektai yra suvaržyti bendrųjų teisėtumo principo reikalavimų ir kriterijų (žr., pvz., LVAT 2007 m. kovo 5 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A¹⁴-231/07, 2014 m. vasario 10 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁶⁶²-563/2014). Įgyvendindamos diskrecines galias viešojo administravimo institucijos, be kita ko, turi nepiktnaudžiauti joms suteiktais įgaliojimais, laikytis objektyvumo ir nešališkumo, lygybės prieš įstatymą ir proporcingumo principų. Diskrecija turi būti pagrindžiama objektyviais faktais bei bendraisiais teisės principais – įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo, numatytais Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje (žr., pvz., LVAT 2013 m. kovo 21 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁴⁹²-596/2013).

Viešojo administravimo subjektas, priėmęs negatyvias pasekmes sukeltantį sprendimą, turi pareigą jį pagrįsti tiek teisiniais, tiek faktiniais argumentais, t. y. nurodyti priežastis, lėmusias neigiamo sprendimo priėmimą (žr., pvz., 2013 m. balandžio 22 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁶⁰²-658/2013, 2015 m. sausio 29 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A-112-858/2015).

Esminė individualaus administracinio akto pagrįstumo sąlyga – turi būti nustatytos nepavienės faktinės aplinkybės, o juridinių faktų visetas, būtinas ir pakankamas teisės normai taikyti (žr., pvz., 2012 m. liepos 20 d. nutartį administracinėje byloje A⁵²⁰-2294/2012, 2015 m. vasario 18 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-398-442/2015, 2017 m. balandžio 10 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-131-822/2017). Tuo tarpu pareigos nustatyti juridinių faktų visetą, būtiną ir pakankamą teisės normai taikyti, nesilaikymas nedera nei su gero administravimo principo, nei su VAI 8 straipsnio imperatyvais (LVAT 2016 m. rugpjūčio 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-2617-575/2016, 2018 m. liepos 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1150-502/2018).

Pagal suformuotą Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktiką (žr., pvz., 2015 m. sausio 15 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A-36-662/2015, 2020 m. lapkričio 11 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. eA-2984-662/2020) viešojo administravimo subjektas savo sprendimą privalo grįsti tik tinkamais, patikimais, teisėtu būdu, procesiškai tinkamai įformintais duomenų šaltiniais ir / ar įrodymais, kurie nekeltų jokių abejonių dėl dokumentuose pateiktų duomenų tikslumo ir patikimumo.

Įvertinusi į bylą pateiktus įrodymus, Komisija konstatuoja, kad nors Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Vilniaus skyriaus 2021-03-05 sprendimu Nr. VUI-SPIE-2046 dėl socialinio draudimo senatvės pensijos skyrimo J. G. nuo 2021 m. vasario 1 d. ir yra / buvo paskirta 128,67 Eur senatvės pensija ir atsakovė Kauno miesto savivaldybė neginčija šio fakto, tačiau šie oficialūs duomenys yra daugiau nei 2 metų senumo. Naujesnių J. G. duomenų apie pensijos dydį iki atsakovės skundžiamų sprendimų priėmimo 2023 m. kovo 31 dieną atsakovei nebuvo pateikta.

Atsakovė byloje ginasi iš esmės šiais faktiniais ir teisiniais argumentais: pirma, atsakovė neskyrė Kompensacijos iš esmės dėl dviejų pagrindinių priežasčių: pirma, buvo seni, tik 2021 metų, duomenys apie J. G. pensijos dydį; antra, kad iš VSDFV 2023-02-17 duomenų bazės išrašo ir Juridinių asmenų registro 2023-05-04 išrašo matyti, kad J. G. nuo 2010-07-01 yra IĮ savininkas, MB narys, TŪB, KŪB tikrasis narys – yra registruota J. G. firma „(duomenys neskelbtini)“, adresas (duomenys neskelbtini) (b.l. 54). Nėra pateikta duomenų, kad firma būtų neveikianti ar išregistruota (b.l. 55). Atsakovės nuomone, iš aptartų dokumentų matyti, jog nėra aišku, kokio dydžio pajamas faktiškai gavo J. G. už tą laikotarpį, už kurį prašoma skirti kompensaciją – nebuvo gauta nauja informacija apie pakitusį senatvės pensijos dydį, taip pat nebuvo pateikta įrodymų, jog asmuo negauna papildomų pajamų iš individualios veiklos. Nors J. G. paskirta senatvės pensija, tačiau nėra jokių duomenų, iš kurių būtų galima nustatyti, koks buvo pensijos dydis ginčo laikotarpiu.

Šiais atsakovės Kauno miesto savivaldybės administracijos byloje bei procesiniuose dokumentuose iškeltais klausimais Komisijoje ir pasisako.

Pirmiausia Komisija atkreipia dėmesį į prieštarigus atsakovės Kauno miesto savivaldybės administracijos atsiliepime Komisijai pateiktus reikšmingus teiginius bei argumentus (b.l. 18-22). 2023-03-31 sprendime Nr. 70794 nurodyta, kad pareiškėjos A. G. prašymas atmetamas Paramos įstatymo 23 straipsnio 2 dalies 5 punkto teisiniu pagrindu (neišnaudotos visos teisinės kitų pajamų gavimo galimybės – J. G. negauna senatvės pensijos) pagrindu. Tačiau dalyje dėl J. G. pensijos (ne)gavimo pati atsakovė jau nurodo, kad „kad Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Vilniaus skyriaus 2021-03-05 sprendimu Nr. VUI-SPIE-2046 dėl socialinio draudimo senatvės pensijos skyrimo J. G. nuo 2021-02-01 paskirta 128,67 Eur senatvės pensija ir atsakovė neginčija šio fakto (b.l. 45-48). Atsakovė atkreipė dėmesį, kad duomenys apie pensijos dydį yra 2021 metų vasario mėnesio, t. y. daugiau nei 2 metų senumo. Naujesnių duomenų apie pensijos dydį nėra. Tokia informacija, sprendžiant kompensacijos skyrimo klausimą, yra svarbi, nes reikalinga įvertinti visų asmenų materialinę padėtį. Viešai žinoma, kad per kelerius paskutinius metus senatvės pensijos buvo gana ženkliai didinamos, todėl daroma prielaida, kad ir J. G. paskirta senatvės pensija šiuo metu yra didesnė nei 128,67 Eur. Nurodė, kad atsakovė negali vadovautis senais 2021 metų duomenimis apie J. G. pensijos dydį, spręsdama klausimą dėl kompensacijos skyrimo už vėlesnį laikotarpį nuo 2022 m. spalio 1 d. iki 2023 m. balandžio 30 d. (viso šildymo sezono metu).“ ir kt.

Toks atsakovės nenuoseklumas bei prieštaringumas ginčo situacijoje šioje dalyje vertintinas išskirtinai kritiškai, bei nedera nei su gero administravimo principo, nei su VAI 8 straipsnio

imperatyvais (žr., pvz., LVAT 2016 m. rugpjūčio 2 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-2617-575/2016, 2018 m. liepos 19 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-1150-502/2018) bei nukrypsta ir nuo vieningos suformuotos Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikos (žr., pvz., 2015 m. sausio 15 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A-36-662/2015, 2020 m. lapkričio 11 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. eA-2984-662/2020), kurioje išaiškinta, kad viešojo administravimo subjektas savo sprendimą privalo grįsti tik tinkamais, patikimais, teisėtu būdu, procesiškai tinkamai įformintais duomenų šaltiniais ir / ar įrodymais, kurie nekeltų jokių abejonių dėl dokumentuose pateiktų duomenų tikslumo ir patikimumo.

Tuo pačiu Komisija konstatuoja ir tai, kad atsakovė šiuo atveju neteisingai nurodė ir konkretų Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo straipsnį ir / ar dalį ir / ar punktą (*akto redakcija, galiojusi nuo 2022-09-30 iki 2023-03-31*, pareiškėjos A. G. skundo Komisijai padavimo metu ją keitusi redakcija, *galiojusi nuo 2023-04-01 iki 2023-04-30*, bei šiuo metu bylos nagrinėjimo iš esmės metu nuo 2023-05-01 dienos galiojanti nauja redakcija). Formuluoته „išnaudoti visas teisėtas kitų pajamų gavimo galimybes (sudaryti teismo patvirtintą sutartį dėl vaiko (įvaikio) materialinio išlaikymo, kreiptis dėl išmokų, mokamų pagal Lietuvos Respublikos vaikų išlaikymo išmokų įstatymą, kitų priklausančių išmokų ir (ar) pašalpų ir kita)“ įtvirtinta minimo įstatymo 25 straipsnio 1 punkte, o ne kaip nurodoma atsakovės 2023-03-31 sprendime Nr. 70794, kur nurodyta, kad Paramos įstatymo 23 straipsnio 2 dalies 5 punktu, kas yra esminis ir materialios teisės normos pažeidimas, dėl ko yra teisinis pagrindas Komisijai panaikinti 2023-03-31 sprendimą Nr. 70794 ir šiuo teisiniu pagrindu (b.l. 4). Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad Paramos įstatymo 23 straipsnio 2 dalies 5 punktą reglamentuoja teisinę situaciją apie „vieno gyvenančio asmens“ (tačiau šiuo atveju byloje jau nustatyta teisiškai reikšminga aplinkybė, kad ginčas apima bendrai gyvenančius asmenis (b.l. 3, 4 ir kt.)), o 23 straipsnio 2 dalies 4 punktą – apie „vieno iš bendrai gyvenančių asmenų“ pareigų nevykdymą ir / ar netinkamą (į)vykdymą. Komisija atkreipia dėmesį ir į tą aplinkybę, kad nors šio administracinio ginčo metu net keliskart buvo priimtos Paramos įstatymo atskirų straipsnių pataisos, tačiau aktualių šiai bylai straipsnių - 23 straipsnio 2 dalies 4 punkto, 5 punkto, 25 straipsnio 1 punkto – nei formuluotė, nei numeracija ne(pa)sikeitė.

Taip pat papildomai tik Komisijos posėdžio metu 2023 m. birželio 27 dieną atsakovė Kauno miesto savivaldybės administracija į bylą pateikė naują dokumentą - pranešimą, kuriame pranešimo gavėju įvardijama R. G. (b.l. 115-116) bei žodžiu nurodė ir tvirtino, kad siuntė pastarąjį pranešimą R. G. dar 2023 m. vasario mėn. elektroniniu paštu iš kurio (nurodė antrąjį punktą), atsakovės nuomone, J. G. ir turėjo tada sužinoti, kokius dar dokumentus atsakovei pateikti bei iki kada – 2023 m. kovo 17 d.

Ir su šiais atsakovės Kauno miesto savivaldybės administracijos teiginiais Komisija neturi pagrindo sutikti.

Komisija sutinka su atsakovės atsiliepime pateiktais argumentais ta apimtimi, kad atsakovei Kauno miesto savivaldybės administracijai sprendžiant Kompensacijos (-ų) skyrimo klausimą, yra svarbūs visų bendrai gyvenančių asmenų duomenys, nes reikalinga įvertinti visų bendrai gyvenančių asmenų materialinę padėtį, bei tokiu atveju yra svarbu ir atsakovei kyla pareiga nustatyti, kokio dydžio senatvės pensiją J. G. turi gauti ir / ar gauna. Taip pat, kad sprendžiant Kompensacijų klausimą teisiškai reikšminga aplinkybė yra ir duomenys apie jam (J. G.) asmeniškai nuosavybės teise priklausančią individualią įmonę, kurios pavadinimas „J. G. firma „(duomenys neskelbtini)“, adresas (duomenys neskelbtini), kuri pagal viešus juridinių asmenų registro duomenis iki šiol yra veikianti bei nėra išregistruota (Lietuvos Respublikos individualių įmonių įstatymo 2 straipsnio 1 dalis, 3 straipsnio 1-5 dalys, 6 straipsnio 1-4 dalys, 8 straipsnio 2-3 dalys ir kt.). Taigi šių duomenų atsakovė turėjo teisinį pagrindą prašyti ir iš J. G.

Iš atsakovės pateiktų į bylą dokumentų turinio – 2023 m. sausio 18 d. pareiškėjos A. G. (b.l. 23-26) ir trečiojo suinteresuoto asmens R. G. dokumentų (b.l. 32-36) pavadinimu „Prašymo – paraiškos Piniginei socialinei paramai gauti“ ties 10 punktu pavadinimu „Patvirtinu, kad Informaciją lapelį gavau“ (atitinkamai b.l. 27 ir 35) nustatyta, kad prie jų nėra nei pareiškėjos A. G., nei trečiojo suinteresuoto asmens R. G. parašų.

Iš atskirai esančių dokumentų (b.l. 27 ir 36), kuriuos pildė atsakovės Kauno miesto savivaldybės administracijos atsakingas darbuotojas, matyti, kad juose irgi nenurodoma, kad pagal pareiškėjos A. G. ir / ar trečiojo suinteresuoto asmens R. G. pateiktus atsakovei „Prašymo – paraiškos Piniginei socialinei paramai gauti“ dokumentus būtų įvardijama, kad dar trūko ar trūksta kažkokių konkrečių dokumentų ir / ar nurodyta, kad kažkokius papildomus konkrečius dokumentus turėtų ar privalėtų pateikti ir pats J. G.

Atsakovė Kauno miesto savivaldybės administracija tik Komisijos žodinio posėdžio metu 2023 m. birželio 27 dieną į bylą pirmąkart papildomai pateikė naują dokumentą - pranešimą, kuriame pranešimo gavėju įvardijama R. G. (b.l. 115-116) bei tvirtino, kad siuntė pastarąjį pranešimą R. G. dar 2023 m. vasario mėn. elektroniniu paštu iš kurio (nurodė antrąjį punktą), atsakovės nuomone, J. G. ir turėjo tada sužinoti, kokius dar dokumentus atsakovei (pa)teikti bei iki kada – 2023 m. kovo 17 d.

Komisija pažymi ir tai, kad dėl šios naujos aplinkybės, 2023 m. birželio 27 d. Komisijos žodinio posėdžio metu atsakovės buvo paprašyta pateikti pastarojo pranešimo (b.l. 115) išsiuntimo R. G. ar pareiškėjai A. G. ar J. G. išsiuntimo dokumentą (-us), kurie patvirtintų / įrodytų aplinkybę, kad buvo tinkamai laikytasi VAĮ ir kituose teisės aktuose valstybei institucijai įtvirtintos imperatyvios procedūros – informuoti suinteresuotą asmenį ir įteikti tam asmeniui dokumentus. Taip pat Komisijos pirmininkas keliskart žodžiu pasiteiravo posėdyje dalyvavusios atsakovės Kauno miesto savivaldybės administracijos atstovės V. P., ar suteikti atsakovui papildomo laiko ir galimybę pateikti išsiuntimo dokumentus Komisijai. Tačiau atsakovės atstovė žodžiu patvirtino, kad išsiuntimo dokumentų neteiks.

Taigi šiuo atveju atsakovė nepaneigė teisiškai reikšmingos aplinkybių, kad 2023 m. kovo 19 dieną jam (J.G.) telefonu paskambino dukra A. G., kuri pasakė, kad reikia J. G. duomenų iš SODROS dėl pensijos, kad gauti Kompensaciją. Jis (J. G.) tada iškart užsiregistravo į priėmimą SODROJE bei 2023 m. kovo 21 dieną gavo iš SODROS pažymą. Tačiau gauta pažyma netiko atsakovei. Tuomet dar kartą (antrąkart) kreipėsi į SODRĄ. Kadangi jis buvo dirbęs užsienyje – Latvijoje – jam Kauno skyrius pasiūlė parašyti laisvos formos prašymą, kuris buvo persiųstas į Vilnių, nes tik SODROS Vilniaus skyrius tvarko dokumentus tų pensijas gaunančių asmenų, kurie yra dirbę užsienyje. Iš Vilniaus skyriaus ir gavo 2023-04-06 sprendimą Nr. VUI_SP1E-3760 Dėl J. G. socialinio draudimo senatvės pensijos perskaičiavimo (b.l. 68-72) bei kad jo 2023-04-06 sprendime Nr. VUI_SP1E-3760 yra susumuotas bendrai gaunamos galutinis pensijos dydis; kad atsakovės atstovė klaidina Komisiją, nes jis (J. G.) jokio dokumento, įskaitant ir 2023 m. birželio 27 dieną Komisijos posėdžio metu atsakovės Kauno miesto savivaldybės administracijos atstovės V. P. į bylą pateikto pranešimo, kuriame pranešimo gavėju įvardijama R. G. (b.l. 115-116), nebuvo gavęs; kad atidėjus 2023 m. birželio 8 d. Komisijos posėdį, jis kartu su žmona R. G. 2023 m. birželio 9 d. kartu buvo nuvykę į atsakovės Kauno miesto savivaldybės Socialinės paramos skyrių, tačiau taikiai išspręsti esamo ginčo jiems nepavyko (nurodė, kad buvo raštu dėl to parašyta Komisijai dar prieš posėdį (b.l. 114)); tą dieną – 2023 m. birželio 9 dieną – jam su žmona būnant Socialinės paramos skyriuje, vedėja atspausdino laisvos formos pranešimą (identišką tam, kokį 2023 m. birželio 27 dieną Komisijos posėdžio metu atsakovės Kauno miesto savivaldybės administracijos atstovė V. P. ir teikė į bylą (b.l. 115)), bei įteikė jam (J.G.) su žmona, bei kad tokį dokumentą, dar ir nepasirašytą, Socialinės paramos skyriuje matė pirmąkart tik 2023 m. birželio 9 dieną; kad nei pareiškėjai, nei juo labiau jam asmeniškai, atsakovė jokių dokumentų nesiuntė bei aiškiai iškart nenurodė ir tai, kokius, jeigu reikia, konkrečius papildomus dokumentus – iš kokios įstaigos, pavadinimas, kas turi būti turinyje ir t.t. - jis (J. G.) turi pateikti atsakovei, kad jo dukra, pareiškėja šioje byloje, A. G., gautų minėtas Kompensacijas; kad jo niekas išvis neprašė pateikti ir duomenų ir / ar dokumentų, susijusių J. G. firma „(duomenys neskelbtini)“ (adresas: (duomenys neskelbtini) ir apie tai jis sužinojo tik prasidėjus jau bylai Komisijoje.

Komisija atkreipia dėmesį ir į tai, kad į bylą atsakovė nepateikė jokių objektyvių įrodymų, kad ji jau po 2023 m. sausio 18 d. pareiškėjos A. G. (b.l. 23-26) ir trečiojo suinteresuoto asmens R. G. dokumentų (b.l. 32-36) pavadinimu „Prašymo – paraiškos Piniginei socialinei paramai gauti“ pateikimo atsakovei, laikantis teisės aktų ir procedūrų reikalavimų būtų nurodžiusi pareiškėjai A. G.

ir / ar R. G. ir / ar J. G. bei iš pastarųjų asmenų pareikalavusi papildomų dokumentų, bei nurodžiusi ir konkrečią datą, iki kada juos pateikti atsakovei Kauno miesto savivaldybės administracijai.

Šiuo atveju Komisija prieina ir prie išvados, kad nei pareiškėja A. G., nei J. G., nei R. G. iš atsakovo Kauno miesto savivaldybės administracijos pusės laiku ir tinkamai nebuvo informuoti apie tai, kokius konkrečius papildomus dokumentus bei iki kada privalo pateikti, todėl buvo apsunkinta pastarųjų asmenų objektyvi galimybė tai atlikti iki atsakovo skundžiamų 2023 m. kovo 31 dienos sprendimų Nr. 70793 ir Nr. 707094 priėmimo dienos (b.l. 3-4). Taigi šiuo atveju nebuvo tinkamai įgyvendinta ir pati procedūra – įteikti suinteresuotiems asmenims dokumentus, kas yra esminis ir VAĮ teisės normų pažeidimas, bei šiuo atveju nukrypta ir nuo gero administravimo principų ir koncepcijos, bei Konstitucijos 5 straipsnio 3 nuostatos, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, konstitucinio atsakingo valdymo principo.

Apibendrinama tai, kas išdėstyta aukščiau, Komisija pažymi, kad priimant atsakovo skundžiamus 2023 m. kovo 31 dienos sprendimus Nr. 70793 ir Nr. 707094 (b.l. 3-4), nebuvo nustatytos visos reikšmingos faktinės aplinkybės, reikalingos objektyviam ir pagrįstam sprendimui priimti, suinteresuotiems asmenims, įskaitant ir J. G., tinkamai kaip reikalauja teisės aktai, nebuvo įteikti pranešimai, kad atsakovei trūksta dokumentų, duomenų ir informacijos, kad galėtų priimti sprendimą dėl Kompensacijos (-ų), be to, atsakovės 2023-03-31 sprendime Nr. 70794 yra klaidingai nurodyta ir taikytino Paramos įstatymo straipsnis, dalis ir punktas. Dėl aukščiau nurodytų aplinkybių Komisija panaikina abejus atsakovo Kauno miesto savivaldybės administracijos 2023 m. kovo 31 dienos priimtus sprendimus Nr. 70793 ir Nr. 707094 (b.l. 3-4).

Dėl bylos baigties

Antrasis pareiškėjos A. G. 2023 m. balandžio 26 d. skundo reikalavimas Komisijai yra suformuluotas taip: **įpareigoti Skyrių apskaičiuoti ir išmokėti kompensaciją, kuri pareiškėjai priklauso, nepažeidžiant pareiškėjos šeimos ir nepilnamečio vaiko interesų.**

Konstitucinis atsakingo valdymo principas lemia tai, kad administracinis teismas negali perimti viešojo administravimo institucijos funkcijų ir, savarankiškai atlikęs administracinę procedūrą, priimti sprendimo, priskirtino viešojo administravimo institucijos kompetencijai, pagal teismo sprendimo priėmimo metu esamą situaciją, nes tai galėtų pažeisti konstitucinį valdžių padalijimo principą (LVAT 2012 m. kovo 1 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-756-1606/2012). Kiekviena valdžios institucija turi jos paskirtį atitinkančią kompetenciją, kur teismams pavesta vykdyti teisingumą. Ir tik tuo atveju, kai Konstitucijoje yra tiesiogiai nustatyti konkrečios valdžios institucijos įgaliojimai, nė viena kita institucija negali iš jos tų įgaliojimų perimti, o institucija, kurios įgaliojimai Konstitucijoje nustatyti, negali jų perduoti ar atsisakyti (žr., pvz., Konstitucinio Teismo 1999 m. lapkričio 23 d., 1999 m. gruodžio 21 d. nutarimus).

Įgyvendinant šį principą administraciniai teismai, pagal jiems suteiktą kompetenciją, sprendžia ginčus viešojo administravimo srityje. Teismas gali tik panaikinti institucijos priimtus sprendimus bei įpareigoti instituciją iš naujo nagrinėti prašymą ir priimti naują sprendimą. Taigi įstatymai teismui nesuteikia viešojo administravimo galių (LVAT 2008-03-14 nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁷⁵-155/2008).

Pareiškėja skunde Komisijos taip pat prašė įpareigoti Skyrių apskaičiuoti ir išmokėti kompensaciją, kuri pareiškėjai A. G. priklauso, nepažeidžiant pareiškėjos šeimos ir nepilnamečio vaiko interesų. Komisija šiuo aspektu pažymi, kad pagrindas panaikinti abu skundžiamus atsakovės 2023-03-31 sprendimus yra susijęs su nustatytais esminiais abiejų atsakovės 2023-03-31 priimtų sprendimų trūkumais. Komisija pažymi, jog ji neatlieka viešojo administravimo subjektų veiksmų, tačiau įsiteisėjusiame Komisijos sprendime pateikti išaiškinimai ginčo šalims yra privalomi. Nagrinėjamu atveju nustatyta, jog tik atsakovė turi diskrecijos teisę vertinti pareiškėjos A. G. 2023-01-18 prašymą dėl būsto šildymo, karšto ir geriamojo vandens išlaidų kompensacijos už laikotarpį nuo 2022 m. spalio 1 d. iki 2023 m. balandžio 30 d. bei turi pareigą į jį atsakyti teisės aktų nustatyta

tvarka. Atsižvelgus į aukščiau nurodytus argumentus yra pagrindas pareiškėjos A. G. prašymą dėl įpareigojimo atlikti veiksmus tenkinti iš dalies ir įpareigoti atsakovę iš naujo išnagrinėti pareiškėjos 2023-01-18 Prašymą bei priimti teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Likusieji bylos proceso šalių argumentai laikytini pertekliniais, neturintys lemiamos juridinės reikšmės kilusio ginčo išsprendimui, todėl detaliau nedėstyti ir neanalizuotini. Be to, LVAT ir Europos Žmogaus Teisių Teismo formuoja praktiką, kad pareigos nurodyti priimto sprendimo motyvus apimtis gali skirtis priklausomai nuo sprendimo prigimties ir turi būti analizuojama konkrečių bylos aplinkybių kontekste (EŽTT 1994 m. balandžio 19 d. sprendimas byloje Nr. 16034/90 *V. de H. v Netherlands*, 1997 m. gruodžio 19 d. sprendimas byloje Nr. 20772/92 *H. v Finland*, 1999-01-21 sprendimas byloje Nr. 30544/96 *G.R. v Spain* ir kt.). LVAT jurisprudencijoje aiškinant ABTĮ normas (ABTĮ 13 str. 1 d., 20 str.) taip pat ne kartą buvo imperatyviai pažymėta, kad įstatymo reikalavimas motyvuoti teismo sprendimą nereiškia įpareigojimo teismui atsakyti į kiekvieną proceso dalyvio argumentą (LVAT 2008 m. gruodžio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. P⁴⁴⁴-196/2008, 2009-07-24 nutartis administracinėje byloje Nr. P⁷⁵⁶-151/2009, 2009 m. lapkričio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. P⁵²⁵-194/2009, 2013 m. vasario 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁴⁶-216/2013 ir kt.).

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 2 punktu, 3 punktu, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

Pareiškėjos A. G. 2023 m. balandžio 26 d. skundą atsakovei Kauno miesto savivaldybės administracijai dėl Kauno miesto savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus 2023 m. kovo 31 d. sprendimų Nr. 70793 ir Nr. 70794 „Dėl teisės į būsto šildymo, karšto ir geriamojo vandens išlaidų kompensacijas“ panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus tenkinti iš dalies.

Panaikinti Kauno miesto savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus 2023 m. kovo 31 d. sprendimus Nr. 70793 ir Nr. 70794 „Dėl teisės į būsto šildymo, karšto ir geriamojo vandens išlaidų kompensacijas“.

Įpareigoti atsakovę iš naujo išnagrinėti pareiškėjos A. G. 2023-01-18 prašymą dėl būsto šildymo, karšto ir geriamojo vandens išlaidų kompensacijos už laikotarpį nuo 2022 m. spalio 1 d. iki 2023 m. balandžio 30 d.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo jo priėmimo ginčo šalys gali apskusti Regionų apygardos administracinio teismo Kauno rūmams.

Posėdžio pirmininkas

Edvardas Jucius

Komisijos nariai

Darius Saveikis

Karine Zavgorodnaja